

Review from 01/09/2016	Customer:	Rubric:	
Articlesize (cm2): 0		Misc	
	Author:	Subrubric:	
		Mediatype: Web	
capital.com.cy ημερομηνία: 23/08/2016, από σελίδα			

Τρίτη, 23-Αυγ-2016 08:01 Φυσικό αέριο: Ευχή ή κατάρρα;

Του Δημήτρη Σκρίμπα

Τα πiónια τους επάνω στην ενεργειακή σκακιέρα της ανατολικής Μεσογείου στήνουν εκ νέου Ισραήλ και Τουρκία, μετά την επαναπροσέγγιση που επιτεύχθηκε μεταξύ των δύο χωρών.

Τουρκία και τ/κ κοινότητα διεκδικούν να έχουν στρατηγικό ρόλο στη διαμόρφωση του ενεργειακού χάρτη της ανατολικής Μεσογείου, δεδομένου ότι πολλοί αναλυτές βλέπουν το ισραηλινό και το κυπριακό φυσικό αέριο να περνά στην Ευρώπη μέσω μιας επανενωμένης Κύπρου.

Εκείνο που σίγουρα επιδιώκει η Άγκυρα άμεσα είναι να εμποδίσει τουλάχιστον την ανακάλυψη νέων κοιτασμάτων στην κυπριακή ΑΟΖ ή να διεκδικήσει για τον εαυτό της ένα μέρος τους.

Η εβδομάδα που πέρασε έκρυβε σημαντικές γεωπολιτικές εξελίξεις. Αφενός, Ισραήλ και Τουρκία προχώρησαν σε μια συμβιβαστική συμφωνία, που βάζει τέλος στο εξαετές πάγωμα των σχέσεων των δύο χωρών, το οποίο είχε ως αφετηρία την κατάληψη του τουρκικού πλοίου "Mavi Marmara" και τον θάνατο δέκα Τούρκων υπηκόων, κατά τη διάρκεια στρατιωτικής επιχείρησης των Ισραηλινών εναντίον νηοπομπής έξι πλοίων του διεθνούς κινήματος "Free Gaza", τον Μάιο του 2010.

Αφετέρου, Ισραήλ και Ελλάδα δημιουργούν νέα δεδομένα στον επιχειρηματικό αλλά και στον γεωπολιτικό χάρτη της ευρύτερης περιοχής, μέσα απ' την εμπορική συμφωνία ύψους 148 εκατ. δολαρίων, που συνήφθη μεταξύ των ισραηλινών εταιρειών Delek Drilling και Avner OilExploration και της ελληνικής εταιρείας Energean Oil & Gas, η οποία ανήκει στον κυπριακών συμφερόντων όμιλο Energean E&P Holdings Ltd. Η συμφωνία αφορά στην παραχώρηση της εκμετάλλευσης των κοιτασμάτων φυσικού αερίου Tanin και Karish, συνολικής δυναμικότητας 2,4 τρις. κυβικών ποδών (περίπου 68 δισ. κυβικών μέτρων), που βρίσκονται εντός της ισραηλινής ΑΟΖ.

Οι δύο αυτές συμφωνίες ήρθαν, μάλιστα, τη στιγμή που ο Τ/κ ηγέτης Μουσταφά Ακιντζί έθεσε εκ νέου το θέμα της συνεκμετάλλευσης του φυσικού αερίου στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, έστω και διά της πλαγίας οδού, δηλώνοντας προς τον Τούρκο Πρόεδρο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, μετά τη συνάντησή που είχαν την Τετάρτη στην Άγκυρα: "Δεν πρέπει το φυσικό αέριο στη Μεσόγειο ν' αποτελέσει αιτία έντασης. Το λογικό είναι να υπάρξει νέα συνεργασία μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Το μέλλον της Τουρκίας και το δικό μας είναι η ειρήνη, η γαλήνη. Γι' αυτό προσπαθούμε. Για εμάς είναι σημαντικό να αισθανόμαστε τη στήριξή σας".

Η θέση του ΕΤΕΚ

Είναι φανερό πως Τουρκία και τ/κ κοινότητα διεκδικούν να έχουν στρατηγικό ρόλο στη διαμόρφωση του ενεργειακού χάρτη της ανατολικής Μεσογείου, δεδομένου ότι πολλοί αναλυτές βλέπουν το ισραηλινό και το κυπριακό φυσικό αέριο να περνά στην Ευρώπη μέσω μιας επανενωμένης Κύπρου. Για το θέμα αυτό, αλλά και για τις εναλλακτικές οδούς διοχέτευσης του ισραηλινού αερίου αρχικά και του κυπριακού μελλοντικά, στην Ευρώπη, ζητήσαμε την άποψη του Προέδρου του Επιστημονικού Τεχνικού Επιμελητηρίου Κύπρου Στέλιου Αχνιώτη, ο οποίος μας είπε:

"Τα γεωστρατηγικά δεδομένα της περιοχής είναι μια πολυπαραγοντική εξίσωση. Δεν είναι κάτι το οποίο εξαρτάται μόνο από το Ισραήλ και την Τουρκία. Δεν είμαι βέβαιος αν μπορεί να περάσει αγωγός προς την Τουρκία από τα ισραηλινά κοιτάσματα χωρίς να περάσει μέσα απ' την κυπριακή ΑΟΖ. Γιατί πώς θα περάσει; Χερσαία δεν μπορεί, δεδομένου ότι θα συναντήσει εμπόδια στον Λίβανο και τη Συρία. Υποθαλάσσια συναντά πάλι την ΑΟΖ της Κύπρου, του Λιβάνου και της Συρίας. Με αυτά τα

δεδομένα, δεν μπορώ να φανταστώ συναίνεση απ' την πλευρά της Κυπριακής Δημοκρατίας στο να περάσουν αγωγοί μέσα απ' τη δική της ΑΟΖ, χωρίς μια ικανοποιητική και σωστή λύση του Κυπριακού".

Το αμέσως επόμενο ερώτημα που γεννάται, έπειτα απ' αυτήν την τοποθέτηση, είναι π θα γίνει στην περίπτωση που δεν υπάρξει άμεση λύση του Κυπριακού, είτε γιατί οι δυο ηγέτες δεν συμφωνήσουν τελικά στα κρίσιμα θέματα που μπαίνουν απ' εδώ και στο εξής στην ατζέντα των διαπραγματεύσεων είτε γιατί ο κυπριακός λαός δεν εγκρίνει τελικά το σχέδιο της λύσης που θα προκύψει; Η άποψη του κ. Αχνιώτη είναι πως υπάρχουν δυο εναλλακτικές λύσεις:

"Χωρίς να έχω υπόψη μου λεπτομέρειες για τα κόστη, ως πρώτη επιλογή θα έβλεπα την ανάπτυξη μιας διμερούς συνεργασίας μεταξύ Κύπρου και Αιγύπτου, η οποία θα μπορούσε αρχικά να εξυπηρετήσει τη διοχέτευση των κυπριακών κοιτασμάτων. Ως δεύτερη επιλογή, εφόσον βρεθούν σημαντικά κοιτάσματα στην κυπριακή ΑΟΖ, θα υποστήριζα το σχέδιο της δημιουργίας του θερματικού υδροτοπίησης στο Βασιλικό, που θα είναι μια επένδυση περίπου της τάξης των 12 δισεκατομμυρίων".

Το θερματικό του Βασιλικού

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του 3ου γύρου των αδειοδοτήσεων στα τεμάχια 6, 8 και 10 της κυπριακής ΑΟΖ και την είσοδο σημαντικών παιχτών της παγκόσμιας αγοράς στις έρευνες υδρογονανθράκων, το θέμα της δημιουργίας θερματικού στο Βασιλικό άρχισε να επανεξετάζεται εκ νέου, δεδομένου ότι θα μπορούσε να εξυπηρετήσει τις ανάγκες υδροτοπίησης του αερίου που θα προέρχεται τόσο απ' τα κυπριακά κοιτάσματα όσο κι απ' το Ισραήλ.

Η προοπτική αυτή θα μπορούσε να διαμορφώσει τις συνθήκες ώστε, ανεξαρτήτως εάν υπάρξει ή όχι λύση του Κυπριακού, το ισραηλινό και το κυπριακό φυσικό αέριο να περάσει στην Ευρώπη μέσω του αγωγού EastMed, που θα διασυνδέει τις δυο χώρες με την Ελλάδα. Ωστόσο, σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις, ο φθηνότερος δρόμος για να διοχετευθεί το αέριο του Ισραήλ, της Κύπρου και της Αιγύπτου στην Ευρώπη, σε περίπτωση μη επίλυσης του Κυπριακού, είναι μέσω των δύο θερματικών υδροτοπίησης Damietta και Idku, που παραμένουν αναξιοποίητα στην Αίγυπτο.

Η διαδρομή αυτή, βέβαια, προϋποθέτει τη δημιουργία αγωγού που θα μεταφέρει το αέριο ως την Αλεξανδρούπολη, απ' όπου μέσω του "Κάθετου Διαδρόμου" θα διοχετεύεται προς Βουλγαρία, Ρουμανία και Ουγγαρία και μέσω του TAP προς Αλβανία και Αδριατική, για να συνεχίσει μέσω αυτών των δύο οδών το ταξίδι του στην υπόλοιπη Ευρώπη.

Ο ρόλος της Τουρκίας

Σε μια σχετικά πρόσφατη μελέτη του καθηγητή του Πανεπιστημίου του Ντόρτμουντ Δρος Άγγελου Γιαννακόπουλου, με θέμα "Ο ρόλος της Τουρκίας και οι στρατηγικές προτεραιότητες για την Ελλάδα και την Κύπρο", που παρουσίασε τον Δεκέμβριο του 2014 στο Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ), αναδεικνύεται μια ακόμα επιδίωξη της τουρκικής πολιτικής ηγεσίας, που είναι να καταστήσει την Τουρκία νευραλγικό διαμετακομιστή ενέργειας, είτε με τη μορφή πετρελαίου είτε φυσικού αερίου, προς την Ευρώπη, παρέχοντάς της ταυτόχρονα τη δυνατότητα πλήρους κάλυψης των ενεργειακών της αναγκών και επέκτασης της οικονομικής της ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο αυτό, όσο οι προσπάθειες της Τουρκίας για μια ενδυνάμωση του ρυθμιστικού της ρόλου στη περιοχή είτε προσκρούουν στα φυσικά τους όρια είτε αποτυγχάνουν, τόσο δυναμικότερη και δραματικότερη θα πρέπει να αναμένεται η αντίδρασή της.

Όπως υποστηρίζει στη μελέτη του ο Δρ Γιαννακόπουλος, εκείνο που σίγουρα επιδιώκει η Άγκυρα άμεσα είναι να εμποδίσει τουλάχιστον την ανακάλυψη νέων κοιτασμάτων στην κυπριακή ΑΟΖ ή να διεκδικήσει για τον εαυτό της ένα μέρος τους. Γιατί η ανακάλυψη νέων κοιτασμάτων στα οικόπεδα 3 και 9 της κυπριακής ΑΟΖ θα άλλαζε άρδην το ενεργειακό σκηνικό στην περιοχή, υπό την έννοια πραγμάτωσης σημαντικών σχεδίων εξαγωγής φυσικού αερίου όλων των εμπλεκόμενων μερών στη νοτιοανατολική Μεσόγειο, αναβαθμίζοντας τις ήδη υπάρχουσες συνεργασίες και καθιστώντας έτσι την Κύπρο σημαντικότερο στρατηγικό παραγωγικό και, κυρίως, εξαγωγικό κόμβο.

Η τετραμερής συμμαχία

Ως αντίβαρο στην πολιτική αυτήν της Τουρκίας, ο Δρ Γιαννακόπουλος προτείνει τη δημιουργία μιας τετραμερούς συμμαχίας μεταξύ Ελλάδας, Κύπρου, Ισραήλ και Αιγύπτου όχι μόνο ενεργειακής και οικονομικής, αλλά και στρατιωτικής φύσεως. Δεδομένου, μάλιστα, ότι όλων των ειδών οι συμμαχίες διαρκούν όσο εξυπηρετούν κοινά συμφέροντα στο παρόν και πιστεύεται πως θα εξυπηρετήσουν με τον καλύτερο τρόπο στρατηγικές επιδιώξεις στο μέλλον, Ελλάδα και Κύπρος θα πρέπει να καθορίσουν τα συμφέροντά τους και τις στρατηγικές τους επιδιώξεις με τέτοιο τρόπο, ώστε να τείνουν μακροπρόθεσμα στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό τόσο με αυτά των δύο δυνητικών συμμάχων τους στη νοτιοανατολική Μεσόγειο όσο και με αυτά της δυτικής συμμαχίας γενικότερα.

Την πολύπλευρη τετραμερή συνεργασία μεταξύ Ελλάδας, Κύπρου, Ισραήλ και Αιγύπτου προκρίνουν κι άλλοι στρατηγικοί αναλυτές, οι οποίοι σημειώνουν ότι ζητούμενο από μια τέτοια συμμαχία δεν θα ήταν μόνο η από κοινού μεταφορά του φυσικού αερίου από τα κοιτάσματα των γειτονικών χωρών, αλλά και η κάλυψη της Κύπρου μέσω μιας ανπαιροτορικής ομπρέλας που θα μπορούσε να της παρέχει το Ισραήλ έναντι της Τουρκίας.

Επιπλέον, δεν είναι λίγοι αυτοί που υποστηρίζουν ότι μέσα από μια τέτοια συμμαχία θα μπορούσε να ανατείλει μια νέα εποχή οικονομικής και πολιτικής σταθερότητας στην περιοχή. Ωστόσο, κάτι τέτοιο θεωρείται πλέον εξαιρετικά απίθανο, μετά και τη διαφανόμενη αποκατάσταση των σχέσεων μεταξύ των δύο μέχρι πρότινος ανιμαχόμενων χωρών.

Νέα τριμερής τον Οκτώβριο

Κάτω απ' το βάρος όλων των τελευταίων γεωπολιτικών εξελίξεων στην περιοχή περιμετρικά της λεκάνης της νοτιοανατολικής Μεσογείου, Ελλάδα, Κύπρος και Αίγυπτος ετοιμάζονται για μια νέα τριμερή σύνοδο κορυφής στο Κάιρο τον προσεχή Οκτώβριο, προκειμένου να συζητηθούν όλα τα νέα δεδομένα που προστέθηκαν στον ενεργειακό χάρτη, καθώς και ν' αξιολογηθούν οι στόχοι που είχαν τεθεί στη συνάντηση του περασμένου Δεκεμβρίου. Στο πλαίσιο της προετοιμασίας της συνόδου των τριών ηγετών, ο Υπουργός Εξωτερικών Ιωάννης Κασουλίδης πραγματοποίησε επίσημη επίσκεψη στην Αίγυπτο πριν από δυο εβδομάδες.

Μεταξύ άλλων, συναντήθηκε και με τον Αιγύπτιο ομόλογό του Σάμεχ Σούκρι, με τον οποίο συζήτησαν μια σειρά περιφερειακών θεμάτων, που περιελάμβαναν μια ανασκόπηση των διμερών σχέσεων των δύο χωρών, με γνώμονα την προώθηση έργων κοινού ενδιαφέροντος και την περαιτέρω υλοποίηση διμερών συμφωνιών σ' ένα ευρύ φάσμα τομέων, όπως της ενέργειας, της γεωργίας, της άμυνας και ασφάλειας και των επενδύσεων.

Τα πιόνια τους επάνω στην ενεργειακή σκακιέρα της ανατολικής Μεσογείου στήνουν εκ νέου Ισραήλ και Τουρκία, μετά την επαναπροσέγγιση που επιτεύχθηκε μεταξύ των δύο χωρών. Τουρκία και τ/κ κοινότητα διεκδικούν να έχουν στρατηγικό ρόλο στη διαμόρφωση του ενεργειακού χάρτη της ανατολικής Μεσογείου, δεδομένου ότι πολλοί αναλυτές βλέπουν το ισραηλινό και το κυπριακό φυσικό αέριο να περνά στην Ευρώπη μέσω μιας επανενωμένης Κύπρου.